

Nagyváradai Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANO, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Az utlevél ellen és a vizum ellen

Mi már annyira megszoktuk az utlevélet és a vizumot, hogy el sem tudjuk képzelni, hogy milyen volt az élet nélkülük. Halványan visszaemlékezünk a béke bo'dog korszakára, amikor minden töprengés és utazás nélkül vígan utazhattunk hetedhét országon keresztül anélkül, hogy egyetlen gránicsár is érdeklődött volna szemünk színe és fogaink álása iránt. Furcsa és különös világ is volt az, amikor az utazás egyhangú és unalmas szürkeséggé vált, mert még a vámvizsgálat sem jelentett számunkra semmiéle érdekességet és izgalmat.

Az utlevél és a vizumkényszer nemsokára 15. esztendő jubileumát éri el. Soha intézmény még nem virágzott ilyen életerővel és nem d'cselkedhetett ennyi népszerűséggel. Nagy ritkán néha fölvetők a magas diplomácia körében a gondolat, hogy talán mégis ideje volna már enyhíteni a forgalom szabadságának e korlátain és ápolni kellene azt az illúziót, a népekben, hogy békés és konszolidált állapotok vannak.

Örömmel és megaláztatással olvastuk, hogy Bukarestben a latin újságírók kongresszusán egészen komolyan tárgyaltak erről a témáról és felmerült az az eszme, hogy legalább a latin államok egymás között ne követeljék az utasoktól az „iratokat”. Egy kicsit különösen hangzott az indokolás, mert azt hangsúlyozták, hogy a testvérnepek egymás alatt valóit nem kezelhetik úgy, mint a veszedelmes idegeneket, mint például a németeket, a négerket és a hindukat. De mindegy, az indoklás nem volna fontos, mert az lenne a lényeges, ha Európa jelentékeny részén tényeg helyreállana a szabadforgalom.

A germán népek már jó példával jártak előre, a németek és az osztrákok az egymásközi forgalomban már régen elörölték a vizumkényszer, most talán már a szlávokra is sor kerül és ilyenformán lassanként minden ország be fogja látni azt, hogy az utlevél és a vizum anakronisztikus in-

tézmény, amelyre ma már sehol semmi szükség nincs.

Mert miért volt szükség az utlevélre és a vizumra? A háboru utáni zavaros időkben minden állam teljes joggal védekezni akart az állambiztonságra veszélyes idegen utasok betódulása ellen. Ellen akarták őrizni, hogy gyanus, vagy éppen körözött egyének át ne lépék az országhatárokat, már csak azért is, mert a kiadatási eljárás szabályozva nem volt és a bűnösök, ha átlépték a határt, könnyen megmenekülhettek saját országuk igazságszolgáltatásának bírósága elől.

Objektíven megállapíthatjuk, hogy az utlevél ma már nem ezt a célt szolgálja. A legkritikább eset az, hogy az utlevél és vizumkényszer akár milyen büntetéselemény gyanujával terhelt egyén szökését megakadályozza. A gyanus elemeknek nincsen szükségük utlevélre, ha szökni akarnak, vagy ha van rá szükségük, egyszerűen megszerzik azt. És egy-két kellemetlen szökevény miatt az ártatlan utasok százazreinek minden egyes alkalommal át kell szenvedniük az utlevél-vizsgálat kellemetlen torturáját.

Mégis a kisantant államai az utlevél és vizumkényszer fenntartása mellett határoztak.

Ujabb sikertelen kísérlet az Océán átrepülésére

Leszállt a Junkers-gép is — Egy utasszállító gép katasztrófája

Lisszabonból táviratozzák:

A D 1230 számú Junkers repülőgép, amely három utassal, az Azori szigetek irányában akarta átrepülni az Océánt, a rossz időjárás következtében Torres Vedresnél kénytelen volt leszállni.

Hogy a kényszerleszállásnál az utasokat nem érte-e valami katasztrófa, arról egyelőre hiányzik minden közlelbi jelentés.

Stuttgartból táviratozzák: A német Lufthansa egy Fokker repülőgépe a sváb alpok fölött sűrű ködbe jutott, a pilóta elvesztette tájékozódó

Kétségtelenül fiskális szempont vezette őket, az utlevél és a vizum illetéke lényeges bevételt jelent minden egyes állam számára és fedezi a diplomáciai testületek fenntartásának költségeit.

Ez a szempont azonban nem annyira fontos, hogy emiatt a régi rendszert életbe kellene tartani. Minden egyes átutazó szívesen megfizetné a vasuton is azt az illetéket, amelyet az utlevél megszerzése alkalmával és a vizumozáskor ugys

fizetnie kell. Az idegenek ellenőrzése is megtörténhetne más módon, a bejelentő hivatalok után is.

Az államokat tehát az utlevél és a vizum eltörlésével semmiéle anyagi kár nem érne, de ezzel szemben lényeges erkölcsi nyereségre tehetnének szert, mert a szabadforgalom kétségtelenül közelebb hozná egymáshoz a népeket és nagyban elősegítené a népek harmóniájának megteremtését.

Elsüllyedt egy egész falu a beomlott bánya felett

A Wom-ügynökség jelenti az Ontarió államából Sudburyből: Worthington mellett a Mond Nickel Company egyik bányájában ma délben nagy beomlás történt, amely a föld felszínét is magával ragadta. A leomló földtömegek fölkrétek több száz méter hosszúságban a Canadian Pacific Railway vasutvonalát, valamint az állomás épületét. A bányászokat még idejében sikerült figyelmeztetni a veszélyre, úgy, hogy senki épiségekben nem esett kár.

A bányabeomlásról a következő részleteket jelentik: A földfelület süllyedése mintegy négyszáz négyzetlábba terjed, de a

beomlás a szomszédos földfelületeket is magával ragadja. A beomlás mélysége mintegy ezer láb.

Az erőszolgáltató telep más épületekkel együtt a mélységbe süllyedt. Ugyanez a sors érte néhány ezerláb hosszúságban a vasutvonalat is. Több vasuti kocsi is a föld alá került. A Canadian Pacific Railway állomása most közvetlenül a mélység szélén áll és féltő, hogy bármely pillanatban szintén beomlik.

Az egyik ház, amelyben egy bányász aludt családostul, negyven lábbal süllyedt le.

de lakóinak sikerült sértetlenül kimászni a romok közül és elérni a föld felszínét. A vasuti hatóságok véleménye szerint legalább egy hónapba beletelik, amíg a vasuti összeköttetést újra helyre tudják állítani.

A bánya tizenhét év óta dolgozik. A társaság anyagi vesztesége nem nagy, mert a bánya üzemét amúgy is megakarták szüntetni a legközelebbi jövőben. A bányában foglalkoztatott százhetven munkást most egy másik bányába fogják elhelyezni.

Agyonlőttek egy szerb dandárparancsnokot

Belgrádból táviratozzák:

Rejtélyes politikai merénylet foglalkoztatja a délszerbiai hatóságokat. Szilipben eddig ismeretlen tettesek megátámadták Kovacevics Mihály dandárparancsnokot és több lövést adtak le reá.

A lövések közül három halálos volt, úgy, hogy a dandárparancsnok a helyszínen meghalt anélkül, hogy a merénylet kitérőre vonatkozólag nyilatkozatot tehetett volna.

Heyman szinkör

Csütörtök 5, 7 és 9 órák utoljára: Pompei utolsó napjai. Világ-szenzáció. Főszerepben: Várkonyi Mihály, Korda Mária, Bernhardt Goetzke, Rendes helyárrakkal.

Péntek 5, 7 és 9 órák: Nagy premier! Josephine Baker és a Tiller görők „A nap bolondja” c. hatalmas revüben. Szenzációs kiállítás! Bővített zenekar! Kedvezményes jegyek nem érvényesek! Mérsékelt emelt helyárrakkal!

Szombat 3, 5, 7 és 9 órák: Nagy premier! Josephine Baker és a Tiller görők „A nap bolondja” c. hatalmas revüben. Szenzációs kiállítás! Bővített zenekar! Kedvezményes jegyek nem érvényesek! Mérsékelt emelt helyárrakkal!

Vasárnap délelőtt 11 órák: Nagy matiné: Cézár a vad ló. Extra sláger! 10 leies helyárrakkal!

Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órák: Josephine Baker és a Tiller görők a „Nap bolondja” c. hatalmas revü-filmjében. A darab szereplői még Margaretha Lanner és Szőregy Gyula. Pazar kiállítás! Bővített zenekar! Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek!

Hogyan védekezzünk a gyermekbénulás járványa ellen

A közegészségügyi minisztérium az alábbi rendelkezést küldötte a nagyváradi városi tisztiorvosi hivatalnak: Ha gyermekbénulásos eset jelentkezik, azonnal jelenteni kell az orvosi hivatalnak. Azokat, akik a beteggyanús gyerekekkel érintkeztek, meg kell vizsgálni. Azokat a gyermekeket, akik a bénulásgyanús gyermekekkel iskolába járnak, 15 napra el kell tiltani az iskola látogatásától. Ha nincs megfelelő lakás a beteg elhelyezésére, akkor szigorú izolálás végett a beteget a járványkórházba kell elhelyezni. A betegség elleni védekezésül az orrlukákat a következő szerrel kell bekenni: vazelin 20 gr. gőmönöl 4 csepp s 1 gr. finom poralaku acidum boricum. A gyermekek torkát óránként oxigénes vízzel kell kiöblíteni. A tisztaságra nagy gondot kell fordítani, lehetőleg forralt vízből kell a gyermekeknek inni adni. Dr. Egy Gergely polgármester, dr. Major László főorvos.

Gyermek- és női kabátokban nagy választék, olcsó árak 3681
Weber Modell-Áruház
Vlahuța (Szt. János)-utca 6. sz.

Rosszul sikerült a munkácsi tűz

Munkács szenzációja: sorozatos letartóztatások egy két év előtti robbanás ügyében

Szenzációsan érdekes letartóztatások tartják izgalomban Munkács városát és környékét. A letartóztatások egy 1925 karácsony éjszakáján történt benzin-robbanás és az abból keletkezett tűz kapcsán történtek.

A szenzáció bünyű közép-pontjában egy Eckstein nevű kereskedő áll, akinek a fő-utcán levő raktárában 1925. karácsony első napjának éjféli felrobbant egy hordó benzin és ennek nyomán hatalmas tűz keletkezett.

A városban nagy riadalmat keltett a tűz, mert ha a raktár tetőzete csak valamivel emelkedőbb lett volna, mint amilyen volt, a város egész középső része levegőbe repült volna a raktárban levő benzintől.

Igy azonban a robbanás ereje megoszlott, a tüzet pedig a tűzoltóság eloltotta.

A tűzvizsgálat annak idején megállapította, hogy — bár Eckstein raktára 1.300.000 cseh koronára volt biztosítva, a raktárban legfeljebb 1600 cseh korona értékű áru lehetett.

Megállapították azt is, hogy a benzin robbanást csakis gyújtogatás okozhatta.

A biztosító társaság nem fizetett, hanem követelte a bünyű nyomozás lefolytatását, ami azonban eredménytelen volt. Pár hónappal az első tűz után ismét tűz volt a raktárban, de ezt idejében eloltották és a nyomozás itt sem produkált eredményt.

Közben kiderült, hogy Eckstein, aki vagyonos ember hírében állt, teljesen tönkrement és csak a biztosító társaságtól követelt 1.300.000 cseh koronával szánhatta volna helyzetét.

A biztosító társaság azonban nem fizetett, hanem a belügyminisztériumhoz fordult, ahonnan kiküldték a minisztérium detektív-testületének két emberét, akik specialisták tüzesetek nyomozásában.

Ennek a nyomozásnak aztán szenzációs eredménye volt.

A két belügyminiszeri detek-

tív 24 óra alatt többet tudott meg, mint amennyit az első nyomozás hónapok alatt fel tudott mutatni.

Egynapi nyomozás után letartóztatták Ecksteint, a veszélyes raktár tulajdonosát, a feleségét, a cégnek Pritsch és Mihalovits nevű alkalmazottait, továbbá Grünstein Eizik beregszöllősi és Weingarten Sándor munkácsi lakost, valamint ennek apját Weingarten Lajost.

A cég két alkalmazottja, a letartóztatott Pritsch és Mihalovics

a nyomozás során beismerték, hogy a raktárkönyvet hamisan vezették főnökük, Eckstein parancsára.

Beismerték, hogy amikor Eckstein az 1.300.000 cseh koronás tűzbiztosítást kötötte, a raktár még nem is volt meg és a tűz idején is alig volt áru a raktárban.

Kiderült a nyomozás során, hogy Weingarten Sándor és apja, Weingarten Lajos, akik ellen Magyarországon pénzhamisítás miatt eljárás folyik, a tűz előtt a jobb árut Eckstein utasítására kihordták a raktárból és hogy Grünstein Eizikkal együtt ők készítették a robbanásra szánt benzines hordót.

Eckstein szereplő tagja volt a munkácsi közéletnek és most kiderült bünyű manipulációi, valamint letartóztatása érthető feltűnést keltettek egész Ruszinszko-ban.

Megváltoztatják az elemi és középiskolák tantervét és az érettségi törvényt

— Az Estilap eredeti távirata —

Bukarestből táviratozzák:

A Romániában érvényben levő analitikus módszerű tanterv tanulmányozására néhány hónappal lezárta a minisztérium egy bizottságot küldött ki.

A tanügyi bizottság több jelentést állított össze, melyben leszegezte az analitikus tanterv hibáit úgy az elemi, mint a középiskolai közoktatásra nézve.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter áttanulmányozta a bizottság jelentését és elhatározta, hogy az analitikus módszerű tanterven lényeges változtatásokat fog eszközölni.

Ugyancsak elhatározta a miniszter, hogy

az érettségi törvényt is megváltoztatja,

mert annak számos hiányossága bizonyosodott be.

A Politika szerint a miniszter a reform-munkálatokkal kapcsolatban

a kisebbségi panaszokat is számba fogja venni

a módosításoknál.

Mindenféle

Vas és rézbutor

érkezett nagyon szép és jó kivitelben, jutányos árakon 3967

REISZ MIKSA
butorgyárába.

Bul. Regele Ferdinand 13.

Mozgószínházak műsora

Heyman-szinkör

Ma utoljára
5, 7 és 9 órák

Pompeji
utolsó napjai
Monumentális
filmremek!
12 felvonásban

Főszerepben:
Várkonyi Mihály,
Korda Mária és
Bernhardt Goetzke
Rendes helyárrakkal!

Apolló-mozgó

Csütörtökön
5, 7 és 9 órák

Párisi
Vak nő!
Az első, hipnozissal
foglalkozó francia
film!
Izgaló, érdekes jelenetek. Szép
fevételek!

Jón Jón
Pal és Palachen vadászok

Atlantic-mozgó

Csütörtökön este 9 órák

MISS ARIZONA
utolsó előadása

Párisi revütársulata új műsorral!

Hid
a közönség felett
Saját diszletek!
Nagy zenekar!

A legformásabb
hat párisi görli

Az ő szívük...

(HANYAG GONDOLATOK, KÉT BÉSZED OLVASASA KÖZBEN)

I.

Tannenberg jelentőségét, — szörnyűségét, hogy tizenhárom éve már! — alaposan belénkverték a nagy napilapok haditudósítói és szakértői, mint Moraht, a Berliner Tageblattban és Civrieux a Matinban. (akik harc után, a vérre és élményre szomjazó olvasó számára, kérelhetetlenül megnyerték, vagy elvesztették az ütközeteket.) Magam azonban már akkor sem a Császár nyugdíjból előhívott öreg katonájához kapcsolom a kelet-poroszországi kisváros nevét, mert éppen az időtöltést a lengyel menekültek kissé felcsiholták gyermekkorom rég lelohadt Sienkiewicz-imádatát és a „Keresztes lovagok” Zbisko a és Danusiája, meg a csatavesztő Jungingen hétszázéves távlatában csak egy volt a valóság: a tannenbergi harmező, amelyet mostanában tizenháromeves szunyókálás után újra felbresszt bennünk a nyocvanéves vezértábornagy protestáló beszéde: „tisztá lelkiismerettel és tisztá kézzel...”

II.

A takarodót, úgy látszik, még nem fújták el és a háboru bűnének kérdése újabb és újabb harcokra hívja a felelősség öreg katonáit. Hindenburg kiállt a múlt napok egyikén a tannenbergi síkra, — persze, hogy a legközelebbi vésztábornok Poincaré felel rá, Európa másik végén Bar-le-Ducben...

III.

Tannenberg nevét hozzáfűztük ama véres nyíltszíni ütközet emlékéhez. Bar-le-Duc-öt a háboru való emlékeztetés hozza közelebb hozzánk kilenc év óta. Azt mondják, Észak-Franciaország egyéb városaitól nem sokban különbözik ez a kis lotharingiai hely. De Poincarénak ez a hazája és a kis ügyvéd, aki tizennégy évvel eze őt feltornászta magát a harmadik köztársaság elnökévé, és letűnt a kellő időben, hogy nem sokára, mint Franciaország minisztere nőke irányítsa Európa sorsát, — igen ez a kis ügyvéd szeretetreméltó nosztalgiával kereste fel, egyre sürűbben, Bar-le-Duc-öt, a megyei székhelyet, hogy a megyei nagytanács egy-egy ülésén, vagy valami emlékünnepeken jobb ügyhöz méltó logikával és remek memóriával kutassa: ki bűnös a nagy felfordulásért. A tannenbergi síkmező és a bar-le-duc-i megyeház így néznek farkasszemet egymással, — Rajnán innen s Rajnán túl...

IV.

A tannenbergi síkon kísértetek is járnak, — így mondják a környéki mazurok, akiket — szegény babonás felszlávokat — kissé megvet az okos porosz. A lengyel-litván lovagok szelleme keresi hétszáz év múltán is az ősi ellen-

felet, míg Zbisko és Danusia emléke túlé minden századot és a két középkori hős szentimentális szerelme jóleső napsugár a ködös mazuri mezőkön.

Bar-le-Duc nem hisz a kísértetekben. A józan barrois polgárok megértene mindent, nem félnek semmitől és Ligier Richier mester vésőjének elismerésével csodálják a székesegyházban René de Chalons herceg szobrát, amelyet a hercegnő csináltatott hősi halott ura emlékére: a halott férfi husát lerágták már a csunya földi férgek, de a csontváz keze diadal-

masan tartja magasra érintetlen és szinte lüktető szívét: azon a szerető szíven nem fogott a lélegpusztító hatalmas...

(Így írja meg a barrois vidék másik nagy fia: Barres a „Kitépett sarjak”-ban.)

V.

...Halhatatlanságra vágó hadvezérek, államférfiak, diplomaták s mások Rajnán innen és Rajnán túl, ha az örökkévalóságban akartok élni, ne féljete a föld hitvány férgkeitől: tartsátok magasra szíveteket... (e. i.)

Mihalovszky a vakmerő revolveres bandita elmondja az Estilap tudósítójának egy híres álarcos tablómádás történelét

— Saját tudósítónktól —

Mihalovszky Dezső. Régi nagyváradiak jól emlékeznek erre a névre, amelyet valamikor legsűrűbben emlegetett a rendőri krónika. Elszánt, veszedelmes bűnöző, lopás, betörés mindennapi kenyeré volt, de ha kellett, revolveres rablókalandoktól sem rettent vissza. Most irtuk meg, hogy a jómadár elcsuszott egy cseresznyemagon, alig szabadt a fegyházból, a rendőrség kezére került. Pedig életének csaknem a felét Vácon, Illaván, Szamosújváron töltötte: huszonöt évet ült — eddig.

— No, Dezső — szolt rá munkatársunk, aki a bűnügyi osztály engedelmével a rendőrségnél beszélgetett vele, — már megint rosszul viselte magát.

A vén gazember zömök, kemény legény, ránt egyet a vállán:

— Hát lebuktam. Nincs más.

Borodi komiszár felpillant az aktáiból:

— Bizony, hiába volt a sok ígéret. Szegényhated magad Mihalovszky. Egy ilyen híres vagán.

Dezső csak pislog és adja a megtörtet, de édesdeden elmosolyodik, amikor kérem, hogy beszéljen

az emlékeztetés D. Cantemir (Beöthy Ödön) utcai rablómerényletről.

Megtörtölteti az izzadt tarkóját, aztán kissé elgondolkodik:

— Hogy is volt csak? Ugy volt instálom, hogy a Zilahy Tóni kapitány ur lefogott engem 1906-ban. Elítéltek 27 rendbeli betörésért, meg egyebért öt esztendőre.

Amikor kitelt a büntetés, hazajöttem. Ez tizenegyben volt kora tavasszal. Eleméry főkapitány ur roppant jó volt hozzám, lakhattam a melegedőben és munkát is szereztem a városi kertésznél.

— No ott is szépen megbecsülted magad — nevet közbe a komiszár.

Mihalovszky a cipője orrát nézegeti:

— Nem fog én rajtam semmi. Megevettem a fenét. Hiába esküdöztem bizony Eleméry főkapitány urnak, hogy jóba foglalom magam, ami pár forintot kerestem, vittem a Berger kaszinóba, megittam. Egyszer aztán találkoztam néhány régi cimborával. Eljártam velük apró srenkekre. Itt is, ott is marhacoltunk valamit, de sok pénz kellett nőre. Egy vasárnap, tavasszal a Rédeyben kuglitzam a cimborákkal, Nagy Palival, Fekete Imréval, Bumbuj Péterrel. Honnan lehetne valamit felhajtani, arról beszélünk. Én ismertem a Cantemir (Beöthy Ödön) utcán Grünstein urakat, tudtam gazdag fások, pénz is van mindig a háznál. No, mondok gyerekek ide és ide megyünk ma éjjelkor. Csapunk két levorvert és én már csak azt néztem, hogy Béla ur otthon ne legyen, már, mint a Grünstein Sámuel ur fia, aki akkor még legény volt.

— Mért ne legyen otthon?

— Ismertem, tudtam, nem jé-dős, nem jó volna vele kibabrálni. Nem is volt otthon, amikor behúzódtunk. Bumbuj kint falazott, Fekete meg én levorverrel mentünk be az utcai szobába, a küszöbön állt Pali. A képünkön kormos papir volt és lehet gondolni, az öreg Grünstein ur megrémült, amikor felébredt és

evvel a pozával meg a puskával ott álltunk az ágya előtt.

Az arcának szegeztem a pisztoly-csővel és azt mondtam:

MENDEL
RUHAÁRUHÁZ
Reg. Ferdinand 3.

Átmeneti kabátok
Raglánok
Esőköpenyek
nagy választékban

— Egy szó ne legyen, ide a dohányt! Ami pénz van mindent!

Erre felült az ágyban, Nagy Pali megijedt és az ujját tartotta rá, mintha az is pisztoly lenne. Azt mondja Grünstein ur, aki már nem volt olyan nagyon megijedve, ott van a nadrágzsebben a kulcs, vegyük ki a pénzt a kasszából. Nem tudtam a kasszába kinyitni.

Borodi derűsen csodálkozik:

— Ilyet se hallottam. Te nem tudtad kinyitni?

A vén zsvány mosolyog:

— Akkor még nem értettem hozzá kapitány ur, most már kinyitok mindent. De akkor bizony nem ment és magával Grünstein urral nyitattuk ki a vaskaszat, tartottuk fejéhez folyton a csövet és átadta a pénzt, volt biz az vagy ötezer forint. Akkor azt mondtam,

no most már csak tessék nyugodni lenni, fekdőjön le az ur,

de egy óráig ki ne mozduljon, hirt ne adjon, mert baj lesz. Mi aztán iszkoltunk, épp jókor, mert nem-sokára jött már Béla ur és egyszerre talpon volt az egész rendőrség, Zilahy, Pataky, a két Vág, Dienes, Kelemen, Méhes, mind. Mi még láttuk a rémületet, aztán uzsgye kimentünk Margittára, ott osztzkodtunk. Olvastuk a váradi lapokat és röhögünk, hogy lefogtak egy kályhássegédet, aki a háznál dolgozott. Margittán berúgtunk, mint a disznó és ez volt a baj, mert lövöldöztünk. A csendőrök gyanut fogtak, telefonáltak Váradra és egyszer csak jön ám az én Zilahy kapitányom a hekusokkal. Részeg voltam és magamban: no te szegény Dezső, őt mázsát az isten se vesz le rólad. Nem is tagadtam semmit. Behoztak bennünket Váradra, ezer nyi ezer ember várt ránk az állomáson és bizony jó volt az őrizet, mert nagyon összetéptek volna bennünket, igen murizott a nép. De a fő, hogy az ítéletet elszentvedtem és itt vagyok.

— Veszedelmes ember maga Dezső, szegényt hoz Váradra, mondják, hogy embert is öl, ha megszorul.

A bandita felkapta a fejét: — Az nem igaz. Én Grünstein urat se bántottam volna. Ha azt mondja, nincs pénz fiuk, hagyjatok békén, ne tessék binni, hogy rálőttünk volna. Elvittük volna az eszékajgot. Én nem öltem még, nem is ölök. Becsületes ember vagyok én...

Na ez már egészen igaz!

ATLANTIC

Csütörtökön este 9 órai kezdettel

MISS ARIZONA

párosi revütársulata ui műsorral.
Utolsó előadás

Saját diszletek Hid a nézőtér felett
Nagy zenekar — A legszebb hal francia görli

A „CARMEN”

hölgyfodrászat értesíti a t. közönséget, hogy szalonjában **uri fodrászatot** is berendezett, hol eton, bubí stb. frizurákat hygienikusan, jutányosan eszközöl

CARMEN

uri és hölgyfodrászat. Píajta Uniri
Szt László-tér. 5. 3919

Meghívó

F. hó 6-án **Kosztia János**
Eroul Necunoscut No. 10
7-én „**Hangya**“ népszöv.
főizlet, Bul. Reg. Ferd. 2.
8-án **Kosztia Tivadar** str.
General Holban No. 14
üzlethelyiségekben

próbatőzéssel kapcsolatos kávékóstoló

Minden egyes látogató in-
gyen kaphat egy csésze jó
kávét. Semmiféle vétel-
kényszer! Ezen kávékós-
tolóhoz, melyet a világhírű

Heinrich
Franck

Söhne J.A.R. Bucuresti-
Brasov

cég rendez, Ön ezennel
tiszteltet meghívatik.

MOZI

Az Apolló mozgósínház
műsora:

Csütörtök: 5, 7 és 9 órákor:
Párisi vak nő. (A hipnozis
filmje.)

Péntek: 5, 7 és 9 órákor:
Párisi vak nő.

Szombat: 3 órákor: Gyer-
mekelőadás: Párisi vak nő és
D'Arrigó & Giotti búvárszek.

Szombaton: 5, 7 és 9 óra-
kor: Párisi vak nő.

Vasárnap d. e.: Matiné:
Opera fantómja és D'Arrigó &
Giotti búvárszek.

Vasárnap d. u. 3 órákor:
Pat és Patachon vadászok és
D'Arrigó & Giotti búvárszek.

Vasárnap: 5, 7 és 9 órákor:
Pat és Patachon vadászok!

Az Atlantic nyári mozi műsora:

Csütörtök 9 órákor: Miss
Arizóna társulata új műsorral.

Vasárnap d. e.: Matiné. (Jó
idő esetén) Opera fantómja és
D'Arrigó & Giotti búvárszek.

— A Párisi vak nő. A fran-
ciák mindig előszeretettel fog-
lalkoztak a hipnózis problé-
májával és az idej filmtermés
első nagy műve is ezt a témá-
kört öleli fel. A Párisi vak nő a
francia főváros szegény ne-
gyedében játszódik le és any-
nyira benne él a fran-
cia levegőben, hogy Francia-
országban hónapokon kereszt-
ül vonzott óriási tömegeket.
Diadalutjában most ideérke-
zett és az Apollóban ma egy-
szerre kezdik vetíteni a két
részt.

x Fehérnemű varrónők fi-
gyelmébe! A legirisebb Lin-
gerie Elegante téli fehérnemű
divatlap megérkezett a Hoge-
dus Hirlapiródába. Ára 280 lei.

Sanatorium Maria-Grün bei Graz Steiermark

gyógy- és vízgyógyintézet minden modern
komforttal és
orvosi berendezéssel. Diétás, továbbá hő- és fekvő-kurák.
Csodaszép őszi és téli üdüléshely
ideges és belsőbeteglek részére.
Vezető-orvos: Dr. E. Sticht. Kérjen képes prospektust!

A világ legnagyobb bűnpöre

Oktober 18-án tárgyalják Párisban Petljura gyilkosának ügyét — Ezer és ezer
tanu vonul fel a progromtábornok merényletjének tárgyalására — Hajmeresztő
adatok az ukrániai zsidóüldözés idejéből

Megírtuk, hogy október
18-án kezdődik Párisban a
legnagyobb világpörök egyike.
Ekkor áll bírái elé Schwartz-
bart Salomon nevű fiatalle-
mber, aki Petljura ukrán hadse-
regiőparancsnokot, a pogro-
mok vezérét, akinek paran-
csára Schwartzbart szüleit és
családját is kiirtották, Páris-
ban nyílt utcán lelőtte.

Schwartzbart pörének tár-
gyalására óriási előkészület
folyik. A zsidók beutazták
Ukrajna összes pogrom-szen-
vedte városait, hogy adatokat
gyűjtsenek Petljura hajme-
resztő vérengzéseiről, ame-
lyekkel most a bíróság előtt
Schwartzbart tettét indokol-
ják. De hasonló buzgalmat le-
jtenek ki az ukránok is, hogy a
meggyilkolt Petljura mellett
sorakoztassanak fel bizonyíté-
kokat. A bécsi „Die Neue
Welt“ most a következő cik-
ket írja a nagy pör előtt:

A Schwartzbart-pör főtárgya-
lása legalább két hétig fog
tartani.

A tanúk közt, akiket a védelem
megnevezett, van dr. Gergel N.
berlini ügyvéd is, akinek, mint az
ukrán népköztársaság zsidó ügy-
osztálya igazgatójának, a hali- és
pogromáldozatok segítőbiztonsági
tagjának Kiewben volt alkalmá,
hogy mélyebb bepillantást nyerjen
a zsidómészárlás politikájának a
háttérébe, amelyet Petljura és
hetmanjai három éven keresztül
vittek Ukrajna békés zsidósága
ellen. Dr. Gergel résztvevő a pog-
romok anyagának gyűjtésében is
és egyik alapítója a berlini zsidó
történelmi levéltárnak, amely a
leggazdagabb pogromanyagot öleli
fel.

A Judische Telegraf-Agentur
megbizottja megkérdezte dr. Ger-
gelt, az akkori pogromok nagysá-
ga és Petljura szerepe felől. Dr.
Gergel a következő felvilágosítást
adta:

1918-tól 1921-ig Ukrajna 700
helységében volt zsidóellenes pog-
rom. A zsidó történelmi levéltár
részletes adatokat tartalmaz. 1236
pogromot, amely 530 helységben
történt. Ebből az 1236 pogromból
493 a Petljura-hadsereg terhére
esik, valamint hetmanjai által ve-
zetett csapatokra. A Petljura-pog-
romok valódi száma még nagyobb,
mert 164 helységből a pontos adat
még nincs feldolgozva.

A pogromokban megölt zsidók
száma 31 ezernél több.

A sebesülésekben utólag elhun-
tak száma ebben nem szerepel. A
halálos áldozatok végső száma 60
ezer. A szigorúan megalapított
31.000-ból az említett 530 hely-
ségben 16.000 zsidó a Petljura-
pogromokban halt meg.

Arra a kérdésre, hogy mennyi-
ben felelős Petljura a pogromo-
kért, dr. Gergel így felelt:

— Kétségtelen, hogy Petljurát,
mint az ukrán hadsereg főparancs-
nokát és Ukrajna valódi urát, ter-
helni a felelősség a pogromokért.
En áttanulmányoztam a zsidó és
nemzsidó személyek által végzett
vizsgálatok eredményét és meg-
állapítottam, hogy egyetlen eset
sem fordult elő, hogy Petljura a
vétkeseket megbüntette volna.

Sőt ellenkezőleg több olyan
esetlet konstatáltak, ahol a pogro-
mok kezdeményezői, szervezői és
vezetői később Petljura által rang-
ban magasabb állásokba neveztet-
tek ki. Samosenko hetman, ak.
a poroszkurovi zsidó mészárláso-
kat rendezte s 1919. február 15-én

1500 zsidót megöletett és még
ennél is nagyobb számú zsidót
megcsönkített.

huzamosabb ideig volt mint pa-
rancsnok beosztva Petljurának
egyik hadsereg csoportjába. A zsi-
tomiri pogrom szervezője Pestrov,
szintén magasabb állást kapott és
később Petljura hadügyminiszteré-
nek helyettese lett. Több esetről
tudok, amikor Petljura vonatko-
zott a pogromok megszüntetése
érdekében közbelépni. 1919. má-
rciusában Petljura a zsitomiri pá-

lyaudvaron tartózkodott, amikor
javában folyt a pogrom bent a
városban. Egy zsidó és keresztény
személyekből álló üdöttég ek-
kor felkeresie őt és arra kérte,
hogy adjon rendeletet katonáinak
a pogrom beszüntetésére. Petljura
azonban nem volt hajlandó ele-
get tenni a kérésüknek. A pog-
rom tovább folyt.

Három nap alatt 317 zsidót
ölték meg

és több százat megcsönkítettak.
Később, amikor hatalma hanyat-
lóban volt, kiadott ugyan Petljura
egy hadseregparancsot, melyben a
pogromok beszüntetését elrendel-
te, de már késő volt. A demoralizá-
lt hadsereg és azok a hetma-
nok, akiket eleddig éppen a zsi-
dóüldözések folytán emeltek ma-
gasabb pozíciókba, nem engedeli-
meskedtek a rendeletnek. 1921-ig,
tehát mindaddig, amíg Petljura
csapatrészei ukrán területen állot-
tak, a pogromok mindvégig tar-
tottak.

Dr. Gergel így fejezi be: Té-
vedés volna az ukrán mozgal-
mat, mint olyant a pogromok-
kal azonosítani. Az ukrán nem-
zeti felszabadítás eszménye
teljes támogatásban részesült
a zsidó nyilvánosság és vala-
mennyi zsidó párt részéről. —
Még a pogromok sem voltak
képesek a zsidóság rokonszen-
vét kioltani az ukrán szabad-
ságeszmék iránt. A zsidó nyil-
vánosság sohasem azonosított
ta az ukrán népet a pogrom
banditával. De Petljura emléke
mint olyan emberé, aki a
pogromokat Ukrajnában meg-
rendezte, örökké sötétben fog
élni a zsidó nép emlékezeté-
ben.

Siessen!

Szombat estig gyűjt-
són tele AMITIÉ-
bélyegekkel legalább
egy lapot és adja át
bármelyik AMITIÉ-
üzletnek

20.000 leit

osztanak ki az első
husz üzletnap hasz-
nából és ebből csakis
tele gyűjtőlap tulaj-
donos

Kap hétfőn!

Mei árjegyzék

Valódi karlsbadi teáskészlet 6 személyes	—	—	450 lei
Karlsbadi színes uzonnáskészlet 6 személyes	—	—	140 lei
Karlsbadi színes teáskészlet 6 személyes	—	—	140 lei
Karlsbadi színes étkező készlet 6 személyes	—	—	1600 lei
Valódi ROSENTHAL teáskészlet 6 személyes	—	—	1000 lei
Valódi ROSENTHAL ebédlőkészlet	—	—	4000 lei
Valódi ROSENTHAL kávékészlet 6 személyes	—	—	1000 lei
Főzőedény „ROSENTHAL” 6 személyes	—	—	200 lei
Előételes tálak „ROSENTHAL” 6 személyes	—	—	200 lei

Kristály üveggészletek 6, 12 és 24 személyre. — Evőeszközök valódi
„Berndorfi” — Gyógyszereseknek mindenféle üvegek és tégelyek
gyári árakban — Demjonok kosárfonott üvegek
Tábla, ablaküvegek asztalosoknak és építészeknek olcsó árakban.
Eladás nagyban és kiskönyben

Franz Komlós Testvérek

Gyári raktár nagykereskedés

ORADEA—NAGYVÁRAD N. Iorga (Zöldia)-utca 13. Telefon: 372

REGGELI POSTA

GYERMEKEK A CELLÁKBAN

A héten egészen véletlenül bekerültem egy razzia forgatagnak a kelős közepébe. Gyorsan és egészen simán folyt le az igazoltatás. Különösen a fiatalok után kereste a rendőrség, mert az indolens publikum nem tanult és nem engedelmeskedett. Számításosan figyelmeztette a hatóság a szülőket, hogy ne engedjék a gyermekeket éjszaka egyedül csavarogni és az eddigi razziák kellemetlensége is elég ok lett volna arra, hogy a rendeléseket betartsák.

Láttam, amikor a gyermekeket összeszedték, különálították őket az utca népének öröme és abban a szegényben és megaláztatásban részesítették, hogy tömegesen vonultatták föl a rendőrségre. Itt bizony a gyermekek céljukba kerültek, amíg meg nem történt közöttük a kiválogatás, amíg meg nem állapították, hogy kik a notórius csavargók, a jövő társadalom bűnösének palatái s kik azok, akik csak véletlenül és könnyelműségből kerültek be a rendőrség pincéjébe, várniok kellett néhány óra hosszát. Ártatlanságok és bűnösök vegyesen ugyanabban a környezetben.

A világot sem akarom a rendőrséget hibáztatni a razzia miatt. Elhiszem, hogy a legjobbat kívánja, megakarja menteni a lelkeket, míg nem késő és be akarja oltani a fogékony és zsenye gyermekeket a bűn szülőanyja: a csavargás járványos betegsége ellen.

De mégis, amikor ezt a gyermekvadászatot végignéztam, nagyon elszomorodtam. Nem a rendőrségen, hanem a gyermekeken. Egyenként vizsgáltam minden egyes berazziázott fiatalok arcvonásait és megdöbbenéssel konstatáltam, hogy nem olvasható le róluk semmiféle szegénység, megbánás, sőt talán még ijedtség sem. Egyszerűen pechnek tekintették az egész razziát, mintha valami zuhogó zápor arra kényszerítette volna őket, hogy a kapu alá álljanak és ott várják a vihar elmúlását.

Azt hittem, hogy kétségbeesett irás, jajgatás, könyörgés fog felzakadni a gyermekek ajkairól, de mélységesen csalódtam. Még sem indult a szomorú menet, a berazziázott fiatalok, fiúk és leányok, rendes külsejű munkálányok és a külvárosi utcák dümögő, notórius csavargó kölykök és intelligens családból származó diákok, mind-mind vegyesen a rendőri kordon védelme alatt ismerkedni kezdtek egymással. Elképzeltam, hogy a cellákban ma éjjel valóságos ismerkedés éjjel lesz.

A rendőri cella megdöbbenően ki fogja egyenliten a társadalmi különbségeket, a lelkek különbözőségeit, az ártatlanság fehérsejtől kezdve egészen a bűn sötét virágáig. A fiatalok nagyon fogékonyak minden impresszióval szemben. Egy egész életre vallót tanulnak egyetlen este a rendőrség pincéjében és talán sohasem fogják elfelejteni azokat az ismereteket, amelyeket ott szereztek.

A razzia egyetlen szerves tömegré kovácsolta őket össze és ebben a tömegben máris beolvadt minden egyéniség, megőrlődött minden ellenálló képesség. A tö-

meg lelkét pedig sajnos, valószínűleg nem az ártatlanság színezték alá, hanem a tapasztalatok, a ravaszok, akik már tisztában voltak a hivatalos eljárás formáival és egyáltalában nem estek kétségbe, amikor a rendőrség céljára gondoltak.

Bizony, gondolkozni kell ezen. A rendőrség, amikor hivatását tel-

jesíti, csak nagyon kevésé individualizálhat. Tömegmunkának tekintti az egész razziát, mert sem ideje, sem módja, sem alkalma, sem berendezkedése sincs ahhoz, hogy másképp cselekedjék. A társadalomnak kell felemelkednie a gyermeki lelkek megvédése érdekében. Fel kell támasztani a gyermekvédő ligát, a patronázt, a

gyermekek védelméről szóló törvény rendelkezéseit életbe kell léptetni. Nagyon szép ez a törvény és nagy kár, hogy nem hajtják végre. Razziák helyett sokkal eredményesebb, nemesebb és hasznosabb volna az igazi gyermekvédelem, amelyre Nagyváradon kétségtelenül nagy szükség van.

Várad művészleány hangversenye a bécsi Ravag rádió-studiójában

Várad, amely az irodalomnak és a művészetek minden ágának annyi sok tehetséget adott, holnap az érvényesülés legujabb területére is bevonul, holnap szerepel először Várad — rádióban.

A rádió nekünk, váradai tömegeknek — egynehány kivételesen kedvező helyzetben levő engedélyes kivételével — szigorúan tilos mulatság és Várad bevonulása is a rádióba messze tőlünk, az egykori császárvárosban, Bécsben történik, ahol holnap délután

egy váradai művészleány hangversenyez a bécsi rádió leadó-állomás koncerttermében,

az ugynevezett RAVAG-studióban, ahonnan csodálatos gépek segítségével a világ minden tájára elindulnak az elektromos hullámok és viszik magukkal mindenfelé egy zengő zongora nagyszerű akkordjait és talán a világhír felé egy ma még ismeretlen nevet: — Wechsler Ily nevét.

A rádióban hangversenyző váradai művészleány ugyanígy Wechsler Ily, a világhírű Sirota Leó nagytehetségű tanítványa, aki második éve Bécsben folytatja a mester irányítása mellett művészi továbbképzését.

Az utóbbi hónapokban Sirota mester engedélyével néhány koncerten szerepelt már Wechsler Ily s ezek egyikén terelődött feléje a rádió-hangversenyek igazgatójának figyelme, aki felkérte, hogy „lépien fel” a rádió közönsége előtt is.

Wechsler Ily a megtisztelő meghívást elfogadta és néhány nap előtt megkapta az értesítést, hogy szereplését a rádió e heti műsorába osztották be, még pedig a legelőkelőbb rádió-hangversenyek időpontjára, délután 5 óra 15 percre. (Mint hogy az esti órákban operaelőadások és más aktualitások vannak: a komoly zenei produkciók mindig délután 5 és 6 óra között szerepelnek a rádió-műsoron.)

Két hét múlva nyitja meg Erdélyi Miklós a szatmári színházat

Szatmárról jelentik, hogy Erdélyi Miklós, a váradai színház bérletére vonatkozólag létezőit végleges megállapodás után most megkötötte a szerződést Szatmár város tanácsával is és bejelentette, hogy

a szatmári szezonot október 22-én, szombaton este nyitja meg.

Erdélyi Miklós társulatának szatmári programja — a román előadások figyelembevételével — így alakult ki az első hetekre:

Megnyitó előadás október hó 22-én és október hónapban az alábbi napokon lesznek magyar előadások: Október 22., 23., 27., 28., 29., 30., 31.

Az eddig megállapított program szerint november 1., 2., 3., 4., 12., 13., 14. napjain lesz magyar előadás a szatmári színházban.

A közbeeső napokon a román társulatok veszik igénybe a színházat.

November 1-én fogja az igazgató a novemberre vonatkozó további programot megállapítani és közölni, úgy, hogy a közönség mindig legalább 15 nappal előre tájékozva lesz a színházi napokról.

A szatmári sajtó megállapítja, hogy „a Nagyváraddal való — hangsúlyozottan egyenrangú — közösségnek Szatmárra nézve az a nagy előnye van, hogy a színház mindig alaposan előkészítve, megfelelő próbák után állhat ki egy színdarabbal, mert az eddigiekhez képest, minthogy most ugyanazt a műsort két város színházában játsszák le, a színészeknek az előkészületekkel csak félmunkát kell végezniük.”

A színházgató különben Szatmáron háromszorosan: A. B. C. bérletet hirdet egyenként 25 előadásra.

Nol vásároljunk vásznal és asztalneműt ??? FLEGMAN-nál!

Dollárkölcstől ajánlanak nagyváradai házépítéskre

Az építkezések anyagi lehetőségének megvalósítására két évvel ezelőtt alakult Nagyváradon egy szövetkezet, a „Casa Noastra Aurora”, amely azt a célt tűzte ki maga elé, amerikai kölcsönt szerezzen házépítési célokra azok részére, akik a kölcsönt igénybe öhajítják venni. Ennek a szövetkezeti egyesülésnek jelenleg kétszáz tagja van.

Az „Aurora” igazgatósága most értesítést kapott a csehszlovák „Caminul” szövetkezettől, hogy a 20 millió dolláros amerikai kölcsönből

egy millió dollárt kaphat a nagyváradai szövetkezet.

A szövetkezet belépésre tagokat október 7-ig fogad el. — Jelentkezni lehet az ítéltábla

I. emelet 27-es számú szobájában. A szövetkezet tagjai az igénybeveendő kölcsönre lekötik ingatlanukat, ingóságukat és fizetésüket.

A „Casa Noastra Aurora” igazgató választmányja kedden délután ülést tartott Bogdan Jonescu jogakadémiai tanár elnöke alatt. Az igazgatósági ülésen foglalkoztak az 1 millió dollárkölcstől ajánlattal, megvitatták annak a megkezdési lehetőségeit. Az igazgatósági ülés megállapodott abban, hogy Paunescu postai inspektor igazgatósági tagot leküldi mint delegátust Krajovába, azzal az utasítással, hogy a felajánlott egy millió dolláros kölcsönt kösse le a nagyváradai szövetkezet részére.

Az 1927 mozsaison leg-nagyobb szenzációja a NAP BOLONDJA

című hatalmas revüfilm. Főszerepben:

Josephine Baker és a Tiller görölökkel

Színház

**A Román Opera
ünnepélyes megnyitása
Nagyórádon**

Értesülésünk szerint szombati este ünnepi keretek között nyílik meg a Román Opera a nagyváradai színházban. — Dr Egry Gergely polgármester és Eftimiu Viktor vezérigazgató ünnepi beszéde után, a következő program kerül bemutatásra:

1. Ujhold (Crai Nou), Ciprian Porumbescu-tól, a román komponisták egyik legkiválóbbjától. 2. Rapszódia, költemény, Eftimiu Viktortól, a mely a két legnagyobb román költő: Eminescu és Alexandru gondolatait az életéről és a művészetéről tolmácsolja. Az előadás befejezése Brediceanu Tiberiu, a román Bartók Béla „A fonó” (Képek a népeletből) című művének előadása lesz, amely a román népzene gyöngyeit foglalja össze.

— **Románia legmuzikálisabb városa.** Csernowitz hétfőre, október 10-ére elküldi hozzánk legkiválóbb zenekarát, a mely 40 tagból áll. Cap. Millia Romeo karnagy vezetése alatt működik, aki a prágai zenei életben rendkívül hírnevet szerzett és egyik ottani zenei tényezőként ismerjük el. A nagyváradai színházban hétfőn este 9 órakor grandiózus szimfonikus hangversenyt rendeznek a csernowitziak. Műsorukon főként az orosz zenét ismertetik és pedig Rimski-Korsakov: Nagy orosz husvét; Debodin: Jelenetek Középszerűságból; Glínka: Kamarinskaja című műveit fogják előadni. További része a programnak: Schubert egy Szimfóniája; Enescu egyik rapszódiaja és Saint-Saens „Haláltánc”. Jegyek népszerű helyekkel válthatók a színház pénztáránál.

Ideg, kimerült, szív, gyomor, bél, rheumás, vészhely, tüdőbetegek — kik valamely okból gyógykezelésüket nem fejezték vagy el sem kezdték

olcsón teljes gyógyulást

vízgyógy, szénsav, villany, beléző kúrákat vehetnek

Dr Rácz Sanatoriumban
ORADEA, Prințul Carol 7

Hízó-fogyó kúrák

Mi újság?

A lei ma Zürichben: 324.— Zürichi nyitás Váradi árfolyamok

BUDAPEST 324.—

BERLIN	12367
NEW-YORK	518 68
LONDON	2524 50
PARIS	2036
MILANO	2860
BUDAPEST	9072 50
PRAGA	1537
BECS	7317 50

Péna	28 25	28 35
Dollár	160 12	161 12
Cseh korona	4 77	4 79
Svájci frank	31 12	31 17
Oszták shilling	22 70	22 77
Francia frank	6 30	6 35
Angol font	786	787
Olasz lira	8 75	8 80

Apollo-mozgó

Az új

Uicrini bűvészek!

A modern bűvészet káprázatos fogásai!

D'Arrigó & Giotti

Két híres bűvész, akik óriási sikert arattak berlini és budapesti bemutatkozásaikkal, páratlan gazdag műsorral, csak 3 előadáson lépnek fel, még pedig szombati délután 3 órakor, vasárnap délelőtt a matiné és vasárnap d. u. 3-kor film-előadás keretében!

* Berthelot tábornok a cseh köztársasági elnökkel. Prágából táviratozzák, hogy Berthelot francia tábornok, akinek csehországi utazásához igen sokféle kombinációt fűztek, Massaryk köztársasági elnök látogatására Kistapolcsányba érkezett.

D'Arrigó & Giotti bűvészek az Apollóban.

* Filip János — csikmegyei alispán. A belügyminiszterium Filip János volt delegált biharmegyei subprefektet, akit a kormányváltozásokkor a bukovinai Radauti-megyébe delegáltak, most Csikmegye alispánjává nevezte ki.

* Október 15-én lép életbe az őszi menetrend. Egyes lapok azt az értesítést közölték, hogy az idén a téli menetrend november 15-től lesz érvényben. Ez a híradás téves, mert a CFR. bukaresti vezérigazgatóságának ma érkezett rendelete szerint az őszi menetrend október 15-én lép életbe.

A Párisi vak nő hallatlanul érdekes film.

* Dr Móritz Ernő Budapestről hazaérkezett.

* November elsején megszűnik a IV. osztály a vasutakon. Az államvasutak vezérigazgatósága már régebben elhatározta, hogy a vonaton bevezetett negyedik osztályú személyforgalmat megszünteti. — November elsejétől nem lesz többé negyedik osztály. Az erre vonatkozó határozatot még ezen héten jóváhagyta a minisztertanács.

* Nem minden kotta jó, amit hirdetnek. — Mi is csak külföldi slágereket hirdetünk. Jegyzék ingyen. Hegedüs hírlapiroda zeneműosztálya.

Hegman-szinkör

Vasárnap délelőtt 11 órakor

Cézár avadló

és

Malek szerelmes

* Magyar szerző nagy színpadi sikere Párisban. Párisból táviratozzák, hogy a Théâtre des Nouveles tegnap bemutatta Orbók Attila magyar író „A király negyvenlőeres auiója” című darabját, mely a reméltnél is nagyobb sikert aratott. A közönség nyílt színi tapsokkal többször felbeszakitotta az előadást a felvonásvégeken hosszasan ünnepelte a szerzőt, valamint a szereplőket.

Jön: Pat és Patachon vadászok.

* Még két és fél év. Debrecenből táviratozzák: Most ítélt a törvényszék az olaszlisztkai pénzhamisítás harmadik tettese, Weingartner Jeromos felett, akit harmadfélévi fegyházra és 800 pengőre büntettek.

* A legszebb orosz dal: Ei Uhnjem (Volga hajósok dala), a legjobb betétben 15 leírt kapható a Hegedüs hírlapiroda zeneműosztályában.

* Nincs kegyelem. Olmützből táviratozzák, hogy Massaryk köztársasági elnök visszautasította a rablógylös Lecian kegyelmi kérvényét. Prágából már megérkezett az állami hóhér, aki holnap reggel hajtja végre Lecianon a halálos ítéletet.

* Hogyan mentett meg egy jó dajka egy csecsemőt tűzben, vizen át. Londonból jelentik: Néhány nappal ezelőtt tűz támadt éjjel Tuck kapitány aldershoti házában. Mindenki fejt vesztve menekült az égő házból, melynek egyik szobájában ott maradt a házaspár csecsemője. Agnes Howel dajka, amikor megtudta, hogy a csecsemőt nem mentették meg, visszazsaladt érte az égő házba. Kikapta bölcsőjéből, de már nem juthatott le vele a lépcsőn, mert az is lángba borult. Kímászott ekkor a csecsemővel a ház tetejére és onnan a tűzoltók gépeinek vizsugarai között leugrott a szomszéd házba egy szellőztető ablakon keresztül és végre eljutott a csecsemővel a kétségbeesetten jajgató anyához, aki már azt hitte, hogy gyermeke elpusztult a tűzben. A csecsemő nyugodtan aludt a dajkájának karjaiban.

Apollo és Atlantic

Vasárnap délelőtt nagy matiné

Az opera fantómja

Lon Chaney óriási filmje és

D'Arrigó & Giotti.

a két híres bűvész nagyszerű mutatványai!

* Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár r.t. nagyváradai fiókjának devizaosztálya működését megkezdte. Foglalkozik bármely piacra szóló csekkek kiállításával és pénz átutalásával. Jogosított vámcsekkek kiállítására is. Efektív valutákat vesz és elad. Pengő- és más devizaváltókat legelőnyösebb kamattétel mellett leszámlit. A devizaosztály telefonjai: 330, 451 és 753.

* Feder Baba táncintézetében okt. 6-án új baba-, deák és felnőtt kolon kezdődik. Beiratkozni lehet a táncteremben (Sas-palota.)

Az Apolló gyermekelőadásai és matinéja szenzációs lesz.

* Kézimunka divatlapok: Neue kreuztlich muster 80, Filet auf grobem Grund 50, Die neue Wolle Welle 50, Beyers Handarbeits bücher minden száma kapható a lei 90 a Hegedüs Hírlapirodában. Vidékre portó 10 lei.

* Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályaudvarral szemben lévő, elsőrangú PARK-SZÁLLODA, amelyben a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad. — Igazolványt a kiadóhivatal ad mindazoknak az olvasóinknak, akik az Estilap tíz egymásután következő számát bemutatja. Egyben felhívjuk a PARK szállodának lapunknak más helyen olvasható szíves figyelemre méltó hirdetésére figyelmét.

* Kézimunka divatlapok: Neueste kelim arbeit 60, Decken, Garnituren kreuztlich 36, Schmale Häckelspitzen 36, Viel Praktisches in Kreuzstich 36, Ein neuer Spannstich auf Stramin 36, Neueste Wollkleidung für Damen 50, Bastarbeiten 50 Lei. Kapható a Hegedüs Hírlapirodában. Vidékre portó 10 lei.

A hypnózis filmje:

A párisi vak nő

APOLLÓ!

* „Musik für Alle” fűzött és kötött kiadásai hallatlanul olcsó árban kapható, míg a készlet tart a Hegedüs hírlapiroda zeneműosztályában. Jegyzék ingyen.

Rebeles & Fodor

uri szabók

Bazár-épület, színházzal szemben

Temesvárt elfogták egy utazó váradi hamiskártyást

Temesvárott és a Temesvár felé járó vonatokon régóta garázdálkodik egy jólszervezett hamiskártyás banda, amelynek tagjait tegnap a rendőrségnek sikerült ártalmatlanná tennie. Pollák Géza volt matróz, aki hivatalos hamiskártyás, Guttman Sámuel és Guttman Bernhard állítólagos artisták s Szeller Árpád nagyváradi pincér a diszes társaság tagjai, akik tegnap szerencsétlenségükre a temesvári rendőrség egy detektívjével kezdtek a vonaton házárd kártyajátékot játszani.

A detektív, aki régóta figyelt a hamiskártyásokat, maga is ismeri minden fortélyukat és mikor látta, hogy a „Hol a piros, itt a piros” nevű népies házárdjátékon az ismert hamiskártyás fogásokat alkalmazzák, midőn az aradi vonat beérkezett a jászvárosi pályaudvarra, átadta őket a vasúti rendőrségnek.

A kártyásokat letartóztatták és bekísérték a rendőrprefekturára.

Senki sem kíváncsi Sacco és Vanzettire

Párisból jelentik: Vanzetti huga, Luigia Vanzetti tegnap New-Yorkból jött Cherbougarba érkezett, ahol a francia anarchisták küldöttsége fogadta. A Sacco-Vanzetti-bizottság

Olaszországba küldte Sacco és Vanzetti hamvait tartalmazó ládát.

A 4000 frankot kitevő szállítási költségeket a bizottság viseli.

A láda a késő esti órákban érkezett Párisba, ahonnan azonnal a lyoni pályaudvarra továbbították.

Az átszállítás minden rendezavarás nélkül folyt le. A láda Párisba érkezésénél

alig néhányan voltak jelen.

Luigia Vanzetti még nem érkezett meg Párisba és valószínűleg elkerüli a francia fővárost, úgy, hogy a francia Sacco-Vanzetti-bizottság által tervezett tüntetések el fognak maradni.

Visszaérkeztek a rekvirált lófogatok. A rendőrprefektúra hivatalosan közli, hogy a 86. gyalogezred visszatért a nagygyakorlatról és azok, akikről lovakat és szekereket vettek igénybe, ma délután már újból átvehetik a gyakorlaton résztvevő lófogatokat.

Selymet csempésztett a Magyar Párt főtitkára?

Kettős fedele volt a főtitkár kollerjének — Száz-ezer lei pénzbírságot róttak ki rá

Kellemetlen esete volt dr. Deák Gyulának, a Magyar Párt főtitkárának a biharpüspöki-i határállomáson.

Dr. Deák Budapestről jött haza és egy II. osztályú vasúti kocsiban a vámvizsgálatot teljesítő tisztviselő felszólítására azt állította, hogy nincs elvámolni valója, a vámisztviselő azonban felfedezte, hogy

a kis kézi táskának két fedele van, amely alatt 12 méter selyem van elrejtve.

Dr. Deák meglepetten vála-

szolta, hogy nem ő intézte a csomagolást és így sejtelve sem volt arról, hogy vámköteles árut hoz.

Ennek dacára leszállították és letartóztatták. Egyidejűleg kihágási jegyzőkönyvet vettek fel s közel

százezer lej bírsággal sújtották.

A biharpüspöki-i vámhivatal még aznap telefonon érdeklődött Kolozsvárt, hogy behajtható-e dr. Deákon a bírság és amikor megnyugtató választ kapott, szabadon engedte a főtitkárt.

Új járványok fenyegetnek Franciaország és Tunisz felől

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelenti az Estilap tudósítója: Marseilleben és környékén néhány nap óta különös járvány ütötte fel fejét, amelynek mibenlétével az orvosok egyelőre még nincsenek tisztában.

A betegség bőrkiütésekben jelentkezik és úgy a szegényebb néposztályok, mint a polgárság körében egyaránt fellépett. Lefolyása

nem halálos, Bacillusát még nem fedezték fel.

Tuniszban egy idő óta szintén járványos betegség pusztít, az úgynevezett denol-járvány, amely Egyiptomban, meglehetősen gyakori, amelyet az északafrikai francia gyarmatokban azonban eddig még nem észleltek. A betegség

jelenségei erősen hasonlítanak a spanyol járványhoz.

A fertőzést legyek terjesztik és a betegség elég gyakran halálos kimenetelű.

Nő győzött a berlini dohányzóversenyen

— Az Estilap eredeti távirata —

A berlini Luna-parkban igen érdekes verseny folyt le a minap. Dohányzóverseny. A feladat az volt, hogy ki tud egyfolytában tovább dohányozni.

Sűrű sorokban ültek az emelvényen a versenyzők, akik mindannyian az első díjra — 1000 darab elsőrendű Havannára — pályáztak.

Múltak az órák, a versenyzők egymásután dőltek ki a sorokból és hagyták el viaszszárga arccal, nagy sietve a termet, míg végül is a pódiumon utoljára egy igen elegánsan öltözött fiatal nő maradt, aki egykedvűen fujta tovább az egymásután következő cigaretták füstjét. Kilencvenhatodik egymásután.

Igy történt azután, hogy a berlini dohányzó versenyen Klatsch-

ke kisasszony az urak orra elől elvitte az 1000 darab illatos Havannát...

A női nem igazán nem nagy dicőségére.

LEGUJABB A jövő héten megkezdik a rajnai csapatok csökkentését

Berlinből táviratozzák:

A jövő héten kezdik meg a rajnai megszálló csapatok létszámának csökkentését.

A megszálló csapatok létszámát egyelőre tízezer fővel csökkentik, még pedig úgy, hogy október közepéig 4000, november végéig pedig további 6000 megszálló katonát szállítanak el a Rajna vidékéről.

!! Siessen!

Szombat estig gyűjtsön tele AMITIÉ-bélyegekkel legalább egy lapot és adja át bármelyik AMITIÉ-üzletnek

20.000 leit

osztanak ki az első husz üzletnap hasznából és ebből csakis tele gyűjtőlap tulajdonos

kap fiétjőn!

Nem lesz több olimpiád?

Bécsi jólinformált sportkörökben elterjedt hírek szerint a jövő nyáron megtartandó amszterdami olimpiád az utolsó ilyen természetű sportesemény lesz és az 1932-re Los Angelesben tervezett olimpiai játékok megtartására már nem kerül sor.

Maga Coubertin báró, az olimpiai bizottság elnöke, aki a múlt évszázad végén újból életre hívta a klasszikus sportversenyeket, — szintén

beismeri az olimpiai játékok csődjét

és a minap egy francia lapban ki-jelentette, hogy eszméje nem sikerült, mivel a nagy tömegek az olimpiádoztól távolmaradtak és minden állam csak néhány reprezentatív bajnokot szerepeltet. Az olimpiádozók célja a tömegsport fejlesztése, a nemzetek nagy sportgárdájának nemes vetélkedése volt, ehelyett azonban rekorderek küzdenek egymással.

Ilyen körülmények között az olimpiádozók létjogosultsága igen kérdésessé vált. Maga Coubertin báró is úgy vélekedik, hogy a los-angelesi olimpiád már elmarad. Kétségtelen, hogy a professzionális sportfoglalkozás a sportban szintén egyik oka az olimpiai játékok csődjének, mivel a professzionista sportolók nem vehetnek részt az olimpiádozók.

VIZUMOKAT gyorsan és pontosan elintézik a **Hegedűs Hirlapiroda**

TELEFON 450

Utleveleket

vizumokat

pontosan, gyorsan elintéz a

Hegedüs Hirlapiroda

Telefon: 458

Vizumárak

a legújabb rendelkezés foly-
tán a következők:

Magyar vizum ..	660 lei
Cseh ..	600 lei
Osztrák ..	620 lei
Jugoszláv ..	950 lei
Francia vizum ..	660 lei
Olasz vizum ..	680 lei

Bőröndöket, akta-
és iskolatáskákat,
valamint divatos ri-
diküllöket detailban
és engro árakban
árusít

Nagyvárad Bőröndár- és Táskagyár

Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 18.

E szakmába vágó javítá-
sokat olcsón eszközöl. 3247

Gramofonok lemez-ujdonságok

kedvező fizetési feltéte-
lek mellett kaphatók a

Hegedüs Hirlapiroda
ujjonnan szervezett gramofon-
osztályában

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

JÖJJÖN az üzletembe és te-
gyen egy próbát bevásárlásra,
ahol meggyőződhetik előnyös fel-
tételről és kiszolgálásomról.
Női kabátok a legújabb divat sze-
rint, férfi és női szövetek, vász-
nak, sifonok, batistok, damasz-
tok, cöpperek és minden divat
doigok, heti vagy havi lefizetésre.
Rottenberg Márton cégnél, Jorga
Miklós (Zöldfa) utca 15. 179

JÓ bornak nem kell cágér, jó
hegedüs Simon cégnél, Ferdinánd
király (Rákóczi) ut. 22. 3939-8

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butoro-
zott szoba, központban azonnala,
fűtés és világítással együtt, havi
1500 leiert kiadó. Bővebbet a
„Metropol” szálloda portásánál.
3950

KIADÓ fizet, vagy irodának al-
kalmas helyiség Rimanóczy-utca
9. alatt. Értekezhetni ugyanott a
háztulajdonosnál. 352

2 szobás lakást keresek novem-
ber elsejére. Cim: a Hegedüs hir-
lapirodában. 339

ALKALMAZÁS

TERMENY szakmában jártas
fiatalember, bevásárlást érti, ál-
lást keres. Cime Jorga Miklós
(Zöldfa) utca 6. Rác. 331

VINCELLERT azonnala keres
Klein Mór, Poetul Goga (Baross)
utca 9. 357

BORBELY segéd, jó munkás be-
léphet Dávidhoz, Pályaudvar. 362

VAS, fűszer és festékes segéd
állást keres. I. C. Bratianu (Sza-
nizló) utca 30. Benedek. 358

RÖFÖSSEGÉD, fa'al állást ke-
res. I. C. Bratianu (Szánizló) ut-
ca 30. Benedekék. 356

FIX és jutalékra felvesz ügyő-
köket részletfizetésre való. Ladás-
ra, Rottenberg Márton cég, Jorga
Miklós (Zöldfa) utca 15. 180

TÖBB évi ügyvédi irodai gya-
korlattal bíró gépirónó állást ke-
res. Cim: dr. Rosenthal ügyvéd-
nél. 347

KÜLÖNFÉLÉK

URICALAD elvállal 2 vidéki
tanulót külön hálószobával és
zongora használattal, Ferdinánd
király (Rákóczi) uton. Cim Heg-
edüs hirlapirodában. 337

CARMEN Sylva (Schlauch) tér
közvetlen közelében uiházból
kosztot kihordásra keresek. Cimet
Hegedüs hirlapirodába kérek. 333

JÓKARBAN levő ISTALLÓ
8-10 lóra vagy marhára azonnala
kiadó. Juricskay, Aurél Vlaicu
(Vámház) utca 26. 349

Tűzifa, élesdi oltott mész, lordai cement

prima, száraz cser. és bükkhasáb, különféle betoncsövek, rabitz-lap,
kátránypapír, téglá, cserép legolcsóbban kaphatók

JURICKSKAY BÉLA

tűzifa és építkezési anyagraktárban 3894

Piafa Mihai Vitéz (Nagypiac-tér) mellett, a leégett Adria-malom telepén

Nyugdíjasok figyelmébe! Ügyőköket felveszek.

HUG & Co • MUSIKVERLAG • LEIPZIG

ISKOLA-ROTTA KIADVÁNYAI:

Kugler: Zongora-iskola I-II.

Stehle: Harmónium-iskola

Bossi: Kinder-Album zon-
gorára, 6 könnyű darab

Bossi: Op. 102. Jugend-
Album, 8 előadási darab

Pestalozzi: Für kleine Mu-
sikschrwärmer Op. 61.
12 kis gyermekdarab

Dost: Op. 61. Deutsche
Märchenbilder 6 zongoradarab

Bach: Noten-Büchlein
zongorára

Pestalozzi: Elfen und Zwerge
Op. 30. 12 könnyű kis darab

Karg-Elert: S. Op. 69.
Dekameron
10 kis zongora-darab

Hug & Co összes kiadványai kaphatók a

Hegedüs Hirlapiroda zenemű-osztályában

Oradea—Nagyvárad

DUMAS: Gróf Monte Cristo ci-
mű könyvét NEMETÜL megvétel-
re keresem. Cim a Hegedüs hir-
lapirodában. 291

ADÁS-VÉTEL

OLCSÓ HALÓSZOBA citrom-
sárga, alig használt és több sze-
rény eladó. Megtekinthető: Apo-
ló-palota III. 17. 346

PÉNZKOLCSON

PÉNZKOLCSONT nyújt kézi le-
dezetre egyezer leitől kezdődően
Háztulajdonosok Bankja, Dela-
rancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2.
3709

Kávéházak, vendéglők fi-
gyelmébe! Padlóolaj, szagtalan
kgr-ként 12 leiert kapható STERN
S. ENDRE-cégnél Oradea, Nicolai
Iorga (Zöldfa)-u. 10. Vízszatel-
adónak árengedmény. 3540-2

Csak egy éjszakára

szálljon hozzánk, hogy jó
vacsora után kényelmes
szobában pihenje ki utjá-
nak fáradságait.

Jobb, mint otthon

az Ön kényelme, ellátása,
szórakozása mérsékelt árú
éttermünkben és kávéhá-
zunkban.

Fogalommal váli

az utazóközönség körében
a

PARK

NAGYSZÁLLODA

olcsó szobáival, centrális
fekvésével és kiszolgálásá-
val

BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.
szemben a Keleti pályá-
udvar érkezési oldalával.

Názhelyek a Bunyitai- ligetben

Megszűnik a lakáshiány, ameny-
nyiben a város legszebb helyén
fekvő Spitz-telap (Bunyitai-liget-
ben) parcellázásra került, mely
parcellák igen kedvező fizetési
feltételek mellett kaphatók.

Az, aki kis tőkéjét jól és haszno-
san akarja befektetni, siessen,
míg le nem késik.

Az építkezéshez szükséges ho-
mokat és kavicsot ingyen kapja.
A vízvezeték és villany már be-
van vezetve.

Az uszodai villamos megállótól 2
percnnyire fekszik, azonban a vil-
lamosjárat rövidesen megindul
egész a telepég.

Ertekezhetni:

Spitz Samuel és Fia

vaskereskedésben Mihai Vitéz-utca 147